Radreland ovennen torsdag 1. desember 2011 KULTUR | 11

PÅ TURNE: Alexander Rybak, Dennis Storhøi og Anne Vada med musikere reiser ut på stor turné på Østlandet. Turneen har fått tittelen «Vinterbilder», og ifølge Rybaks eget selskap får både hverdag og høytid plass. Skuespilleren Dennis Storhøi og Rybak gjorde 100 forestillinger sammen med «Spelemann på taket» på Oslo Nye Teater i 2007. I ettertid har Rybak omtalt Dennis Storhøi som sin største mentor. мтв

pehagelige

SIGNERING: Else Beate Aas fikk signert sin første bok av Linn Ullmann i går. – Ullmann snakker om et vanskelig tema, men hun gjør det lett å forstå. Det har vært en stor kveld, sier hun. FOTO: TORE- ANDRÉ BAARDSEN

Sår og sterk familiekrønike

ROMAN

Det dyrebare

Linn Ullmann Oktober

 Varsame oppattakingar, når ulike personar fortel om same hendinga, nyttar forfattaren til å skrelle bort lag etter lag av forteiingar og løgner

Rammeforteljinga i Det dyrebare begynner ein tåkete sommarkveld i 2008, i ein sveitservilla eit par timars køyring sør for Oslo, og sluttar på 1. nyttårsdag i 2011. Retrospektivt får vi glimt tilbake til 2. verdskrig. Sommarkvelden i 2008 tvingar dottera Siri gjennom ei storslegen feiring av 75-årsdagen til mora, Jenny Brodal. Ho er full - etter å ha gått i 20 år utan å smake ein drope alkohol. Same natta blir Mille, ein 19-åring som Siri har engasjert som barnevakt for barna sine, Alma og Liv, sporlaust borte. Ein annan tragedie spøker også i bakgrunnen: veslebroren til Siri, Syver, druknar i eit tjern når dei båe er små. Siri skulle passe veslebroren, og Jenny har aldri kunna tilgje at storesøster ikkje passa godt nok på guten. Siris ektemann, Jon, er utru - og har, etter to kritikarroste romanar i ein trilogi - fått skrivesperre. Seinhaustes 2010 blir restane av Mille funne av tre gutungar som leiter på feil stad etter ein skatt dei har grave ned.

Linn Ullmann har for vane å skape personar med både ytre og indre skavankar. Slik er det også i denne romanen: Mille har måneansikt, Siri har skeiv rygg, hushjelpa Irma er eit mysterium – i ein kjempesvær kvinnekropp. Ekteskapet til Siri og Jon skjelv i samanføyingane, Jenny tek til flaska, Alma seier Gud snakkar til henne – men etter at Mille blir borte, blir ho

UTAN DAUDKJØT: Linn Ullmann nyttar seg av ulike forteljarstemmer, lar ofte fleire personar fortelje om same hendinga. Boka på over 400 sider er utan daudkjøt. FOTO: FORLAGET OKTOBER

eit skikkeleg problembarn. Karakteristisk for personane er at dei ikkje kommuniserer. Forteiingar og løgner, krav som ikkje kan imøtekomast, mangel på fellesskap og samhandling – Det dyrebare er ei familiekrønike om ein dysfunksjonell familie som snublar seg vidare, dag for dag. Forfattaren nyttar seg av ulike forteljarstemmer, lar ofte fleire personar fortelje om same hendinga. Det mystiske, det tåkelagde, det uforklarlege fekk i alle fall meg til å ha problem med å legge frå meg boka. Det tåkelagde ja, det er mange dagar med tåke i denne romanen, eitt litterært grep som også er elegant handtert. Og det er fleire slike grep. Mursteinar på 400 hundre sider synst eg ofte har ein god del daudkjøt, men Ull-

manns bok har det ikkje. Dei varsame oppattakingane når ulike personar fortel om same hendinga, nyttar forfattaren til å skrelle bort lag på lag av forteiingar og løgnar. Dette grepet, som eg i litterær samanheng likar å kalla laukgrepet, fører oss nærare og nærare innpå personane. Mens lauken blir mindre, stig dei fram, avkledde, nakne og ikkje sjeldan kjende eg som lesar at laukosen fekk augo til å renne. Det er ekle, vonde og såre medmenneskelege problem og utfordringar Ullmann stikk hol på i boka, og ho gjer det profesjonelt. Beksvart humor er også eit av verkemidla hennar, og den er svartare i denne romanen enn nokonsinne.

BJARNE TVEITEN

-«Pan Am» krasjlander

Det er ikke tilstrekkelig mange som følger med på det glamorøse og spennende flyvertinnelivet på 60-tallet.

Den amerikanske dramaserien «Pan Am» risikerer nå å lande for godt ettersom det amerikanske TV-selskapet ABC har tråkket på bremsene. Det er klart at det blir færre episoder i den første sesongen enn opprinnelig planlagt, melder tvline.com.

Opprinnelig var det nemlig planlagt drøyt 20 episoder. Nå er det klart at det bare blir 14. Bransjepressen tolker dette

SLITER: TVserien «Pan Am» har ikke blitt den suksessen som produksjonsselskapet ABC hadde ønsket. FOTO: SCANPIX

som et signal på at serien ikke får noe langt liv – og muligens ender etter 14 episoder.

«Pan Am» var en av denne TV-sesongens mest omtalte nye sier, med Christina Ricci i hovedrollen. Men den har stadig tapt seere etter premieren i september, og den er svært kostbar å spille inn. Her hjemme har vi kunnet følge serien på TV3.

Skuespilleren Karine Vanasse, som spiller Colette, sier følgende via Twitter: «Vel, vi har fått telefonen. «Pan Am» kommer bare med en episode etter jul. Men helt til siste slutt skal vi gi dere alt». ©NTB